

hed med, hvad Fleertallet har foreslaaet med Hensyn til Fæsterens Ret er netop at blive siddende paa Gaarden. Jeg troer, at en saadan Bestemmelse vilde være uheldig, og jeg er enig med Ministeren i, at den hele Aftægtsinstitution hos os bruges i en Udstrækning, der er meget beklagelig. Der er nylig blevet henvisst til den Erfaring, som jeg i mit Embede har haft Leilighed til at gjøre, og jeg vil bemærke, at det i højeste Grad gjælder om de uheldige Følger, der opstaae ved Aftægtscontracter, ikke blot hvor Aftægtsnyderen sidder paa en fremmed Gaard, men ogsaa, hvor han boer hos sin Familie bringer det ofte Splid og Strid og navnlig tidt de beklageligste Forhold imellem Fader og Søn eller Slægtninge og Slægtninge, hvorhos ogsaa mange Arbeidskræfter gaae tilspilde ved den for tidlige Aftægt. Det forekommer mig at være indlysende, at den Betragtning, der — ikke just ved denne Paragraph, men ved et lignende Forslag — er gjort gjældende af Mindretallet, at denne Bestemmelse kun skal gjælde, forsaavidt den vedkommende Fæstecontract ikke siger det Modsatte, ikke holder Stik. Det kan ikke være Opgaven i en Fæstecontract, der afflutes i Henhold til den bestaaende Lovgivning, at give Forskrifter om alle mulige uforudsæete Tilfælde. Oprættelsen stæer kun i Henhold til den bestaaende Lovgivning, og det er derfor overflødig i en Fæstecontract at indføre, at den ikke gjælder for det Tilfælde, Enken gifter sig igjen; thi det er den Forudsætning, som ligger i den bestaaende Lovgivning med Hensyn til det, den sidste cærede Taler ansøgte om Capitalisering, troer jeg, at det vil være umuligt at give en saadan Bestemmelse for Forhold, der omfatte Tilfælde af forskjelligartet Natur. Spørgsmaalet kan være, om en ældgammel Enke og om en ung Enke, og det er aldeles umuligt at sige, hvilken Capitalisering her skulde opføres. Disse Tilfælde maae henvises til privat Overenskomst. Duffer hun at modtage en rund Sum for med sin nye Mand at træde over i en ny Virksomhed, og foretrækker Gudseieren at ville affinde sig eengang for alle med en Capitaludbetaling, saa bliver det Parternes Sag at komme overeens herom; men hvad Overenskomstens Gjenstand skal være, kan Loven ikke sige; det maae Parterne

enes om. Jeg skal forøvrigt, hvad Hovedspørgsmaalet angaaer, ikke trætte det cærede Thing med at gentage, hvad jeg har sagt, men jeg haaber, at det vil være alle de cærede Medlemmer nærværende, at blandt de Ting, som jeg har anført til Styrke for min Anskuelse, er der mangfoldige, som ikke ere blevne berørte. Jeg vil ikke driste mig til deraf at drage den Slutning, at de derfor maae erkjendes for vigtige, men jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at en mere eller mindre fyldestgjørende Gjendrivelse af enkelte Momenter ikke dermed afgjør den hele Besvarelse. Ogsaa med Hensyn dertil forekommer det mig, at der vil være god Anledning for mig til ikke videre at debattere herom. Jeg skal derfor indskrænke mig til at gjøre opmærksom paa, at Sammenligningen halter meget bethdeligt, naar man vil sætte det Tilfælde, hvor Enken er i Besiddelse af en vis Eendomsgegenstand, og hvorover dog ganske vist Manden som Voets Væрге erholder Naadighed, sammen med det nærværende Forhold, der er et ganske andet. Det er ikke engang et Forhold som Forpagterens Enke; thi det kan man betragte som en Formuesrettighed, men det er en Rettighed, der er tillagt Vedkommende som Enke, hvis Indtræden altsaa begynder i det samme Dieblis, hun bliver Enke, og maa ophøre i det Dieblis, hun ophører at være Enke. Det er altsaa ikke en Formuesgegenstand; men den Analogi fra de almindelige Forhold, som ligger nærmest, det er netop Pension. Det Samme, som har ført til at give Embedsmænds Eufers Pension, har ogsaa ført til at lade Fæsterens Enke beholde Nydelsen af Fæsteretten som Enke; og jeg tør sige, at det er et gjenneegaende Træk hos os, at vi tillægge begge disse Betragtninger meget større Vægt og Betydning, end Tilfældet er i mange andre Forhold. Men jeg troer ogsaa, at Analogien er derved meget slaaende givet; thi det er den høitagtede Indenrigsminister vel bekendt, at en Pension ophører, naar Enken indgaaer nyt Egtelab, og skulde dette altsaa være umoralsk, saa er den høitagtede Indenrigsminister, der skal overholde en væsentlig Deel af Pensionsloven, i den meget ubehagelige Nødvendighed selv at maatte handle i umoralske Betragtningers Tjeneste; thi han maa nægte